

شفاعت و آثار آن در زندگی انسان

عنوان انگلیسی:

عنوان عربی:

نویسنده: قادر باغبانی

استاد راهنما: دکتر ملیحه پورستار مهدی

مقطع: کارشناسی

استاد مشاور: دکتر احمد امیری

رشته:

استاد ناظر:

دانشگاه: حقوق الهیات و علوم سیاسی، گروه علوم قرآن و حدیث

تاریخ دفاع: 1388

واحد:

کلمات کلیدی: شفاعت، اقسام شفاعت، اثبات شفاعت، شفاعت قرآن

شفاعت از مهمترین اعتقادات دینی مسلمانان است و به معنای ضمیمه شدن و پیوستن چیزی است به هم‌نوع خود، به نحوی که لیاقت همراه و منضم شدن را داشته باشد. و در اصطلاح، انسان صلاحیت دارم برای دفع ضرر و جلب منفعت دنیوی و اخروی خود، کسی متوسل می‌شود و از او پیش‌خداوند رحمان انتظار وساطت دارد. خدایی که نظام هستی و تکامل آن پرتوی از جود و رحمت اوست، و گسترده‌ترین باب رحمتش شفاعت است. شفاعت دارای اقسام مختلفی است؛ مانند شفاعت تکوینی یعنی نظام اسباب و مسببات، و شفاعت تشریحی که مربوط به احکام حکومتی است، و شفاعت رهبری، تفضلی، کبری و صغری. خداوند متعال در آیاتی شفاعت را از کسانی که وعده‌ی عذاب دائمی داده شده‌اند، مانند کافر و مشرک نفی می‌کند؛ و این وعده‌ی الهی را در آیاتی دیگر مشروط به گروهی خاص می‌داند. و در گروهی از آیات به طور غیر مستقیم به شفاعت کبری محمد صلی الله علیه و آله وسلم اشاره می‌نماید. و روایات کثیری علاوه بر تثبیت جایگاه شفاعت، صاحبان اصلی شفاعت را معرفی فرموده، و آیات مربوط به شفاعت را به روشنی بیان نموده‌اند. و همچنین علما و دانشمندان اسلامی با الهام از آیات و احادیث، ضمن تبیین حدود و کارائی شفاعت، شفاعت صحیح را از نوع ظالمانه و عوام فریبانه متمایز کرده‌اند؛ و نیز به شبهات شفاعت از جمله شبهه افکنی و هابیون پاسخ داده، و تصریح نموده‌اند که نه تنها شفاعت با توحید هیچ گونه منافاتی ندارد بلکه با رحمت الهی و عدل و توبه و مغفرت نیز ارتباط ناگسستنی دارد، و با ظلم و رابطه گرایبی و فدیة و جرات بر معصیت مغایرت دارد. بدین وسیله حد و مرز مشخصی را برای شفاعت ترسیم نموده‌اند. حقیقت شفاعت همسو و مطابق با فطرت و سرشتهای پاک انسانی و به قول علامه طباطبایی (ره) از آن اصحاب یمین است. و به شهادت روایات، اصحاب یمین همان شیعیان ائمه‌ی معصومین صلوات الله علیهم می‌باشند. بنابر این وعده‌ی شفاعت بهترین راهنما و مشوق برای توبه‌ی زود هنگام، و آرامش دهنده توأم با تقویت ایمان، و فزاینده‌ی امیدواری و دلگرمی با تعادل خوف و رجا است و نیز سودمندترین راه برای اتحاد قلوب آحاد جامعه از طریق اتصال به

الگوهای کامل و هم‌رنگ شدن با آنهاست تا همگام با آنها به جوار رحمت الهی نائل آیند. تحقیق حاضر درصدد تبیین شفاعت و آثار آن در زندگی انسان است و دارای پنج فصل می باشد. در فصل اول بحث لغوی و تعریف اصطلاحی و اقسام شفاعت بحث گردیده است. در فصل دوم آیات شفاعت به همراه روایات و نظرات مفسران، بررسی شده است و در ادامه، روایات مهم شیعه و سنی، به ترتیب موضوع و مباحث عقلی به همراه نظرات علما و دانشمندان اسلامی آمده است. در فصل سوم ارتباط شفاعت با توحید، رحمت الهی، توبه، مغفرت، عدالت و همچنین مغایرت آن با رابطه گزایی، فدیة، ظلم، جرات بر معصیت؛ و همچنین شبهات شفاعت روشن شده است و در فصل چهارم حدود و کارایی و ضوابط شفاعت، نقش تربیتی و سازندگی شفاعت و نوع حکومت و مشمولان شفاعت معلوم گردیده است.